

ZŠ a MŠ Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772

tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, e-mail: skola@zsprosec.cz

PLÁN INTEGRACE A INKLUZE **2019/2020**

OBSAH

ÚVOD A ZHODNOCENÍ PLÁNU ZA ŠKOLNÍ ROK 2018/2019	3
1. VYMEZENÍ POJMŮ INTEGRACE A INKLUZE VE VZDĚLÁVACÍM PROCESU	4
1. 1. INTEGRACE	4
1. 2. INKLUZE	5
2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ NEJEN SE SVP	6
2. 1. VYBRANÉ MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY SCHVÁLENÉ OSN	6
2. 2. DOKUMENTY VYTVOŘENÉ VLÁDOU ČESKÉ REPUBLIKY	6
3. NAŠE ZKUŠENOSTI V OBLASTI REALIZACE PROINKLUZIVNÍHO SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	9
4. PŘÍNOS PROSAZOVÁNÍ INKLUZE PRO NAŠI ŠKOLU I MĚSTO PROSEČ.....	11
5. OBLASTI A KONKRÉTNÍ STRATEGIE PŘI VYTVÁŘENÍ INKLUZIVNÍHO PROSTŘEDÍ V NAŠÍ ŠKOLE.....	12
STRATEGIE	12
6. PLÁN AKTIVIT VE ŠKOLNÍM ROCE 2019/2020	13
VŠICHNI (PRŮBĚŽNĚ).....	13
PÉČE O ŽÁKY SE SVP	14
ŠPP.....	14
ASISTENTI PEDAGOGA	14
PÉČE O NADANÉ ŽÁKY.....	14
SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A INSTITUCEMI MIMO ŠKOLU	14
<i>Příloha 1: Akční plán - s vyhodnocením .....</i>	<i>Chyba! Záložka není definována.</i>

Úvod a zhodnocení plánu za školní rok 2018/2019

V posledních dvou letech jsme se zapojili do projektu „Škola pro všechny: Inkluze jako cesta k efektivnímu vzdělávání všech žáků“. Vytvořili jsme „Strategický plán inkluze“, resp. „Akční plán“, který jsme ověřovali a aktivity v něm uvedené jsme průběžně vyhodnocovali. V rámci projektu jsme se zapojili do výzvy – možnost získání certifikátu Férová škola. Certifikát Férová škola jsme pro naši školu získali.

Děti se SVP jsou zapojeny do běžného školního režimu, s dětmi pracujeme podle doporučení z poraden. V několika případech jsme navázali spolupráci se SVP a OSPOD. Asistenti pedagoga pomáhají žákům, aby zvládali plnit školní požadavky. Hodiny pedagogických intervencí jsou opakováním, docvičováním či znovuvysvětlením učiva, probíhají po vyučování. Pro děti ohrožené školním neúspěchem bylo v minulém školním roce zavedeno doučování. Také využíváme služeb školního psychologa. Nadaným dětem jsme nabídli možnost rozvíjet se především v kognitivní oblasti – pravidelně se setkávali v Klubu Koumáků.

Děti, které nemají doma podmínky, si mohou domácí přípravu dělat ve škole.

Pedagogičtí pracovníci se vzdělávají v tématech spojených s inkluzí. Nejvíce diskutované je téma hodnocení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Vycházíme z doporučení i platných vyhlášek, pravidelně se scházejí předmětové komise, hodnocení dětí je probíráno na pedagogických radách, i přesto je problematické tyto děti hodnotit.

1. Vymezení pojmů integrace a inkluze ve vzdělávacím procesu

1. 1. Integrace

Proces integrace:

- znamená vzdělávat všechny žáky v jejich spádových školách v běžných třídách odpovídajících jejich věku a poskytovat jim a učitelům adekvátní podporu
- dává příležitost dětem se všemi úrovněmi schopností, aby se v prostředí běžných škol učily společně
- respektuje individuální tempo a možnosti každého dítěte
- každému dítěti dává možnost zažít úspěch
- její úspěch nebo neúspěch nezávisí na charakteristikách žáka, ale spíše na přístupu, podpoře, svědomitosti a tvůrčích schopnostech rodin, učitelů a zřizovatelů škol

Škola se musí potýkat s přírůstkem administrativní práce, větším pracovním nasazením pedagogů, finanční náročností.

Výhodou integrovaného vzdělávání je:

1. Příprava na budoucí život dospělého člověka v běžném prostředí.
2. Kvalitnější vzdělávání v důsledku vyšších nároků v běžném prostředí.
3. Společné dospívání vrstevníků.
4. Efektivní využívání zdrojů (speciální pedagogové a další odborníci, speciální pomůcky).
5. Rozvoj přátelství dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) s vrstevníky bez postižení.
6. Snazší přijímání rozdílů.
7. Práce v týmu (učitelé běžné školy, speciální pedagogové, rodiče, asistenti, školní psycholog, logopedické asistentky).
8. Individuální přístup.
9. Větší zapojení rodičů.
10. Podpora naplňování lidských práv a vyrovnávání příležitostí.

Znaky fungující integrace žáka se SVP do základní školy jsou:

- dítě je řádným žákem běžné školy, nejlépe v místě bydliště
- škola respektuje rozhodnutí odborného pracoviště, které má žáka ve speciálně pedagogické péči
- škola, resp. učitelé žáka, aktivně spolupracují s odborným pracovištěm (PPP, SPC)
- pro žáka je v případě doporučení odborného pracoviště zajištěna speciálně pedagogická péče (např. individuální výuka se speciálním pedagogem, školním psychologem)
- žák se vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP)
- rozvrh hodin žáka odpovídá vyučování celé třídy
- žák postupuje se svým ročníkem a jeho věk zhruba odpovídá věkovému průměru dětí ve třídě
- do tvorby IVP je zapojen třídní učitel, ostatní vyučující, odborní pracovníci PPP, SPC, rodina a v případě potřeby i další pracovníci – např. asistent učitele nebo osobní asistent
- učitel i asistent učitele má možnost konzultovat problémy či otázky s odborníkem
- asistent úzce spolupracuje s třídním učitelem, ostatními vyučujícími
- učitelé věnují žákovi tolik pozornosti, kolik se dostane ostatním dětem – vyvolávají ho, zkoušejí, kontrolují domácí přípravu, v žádném případě nenechávají výuku žáka pouze na asistentovi, přičemž rozvíjejí osobnost dítěte podle jeho možností a schopností
- učitelé jsou v kontaktu s rodinou žáka
- škola vytváří podmínky pro vytvoření příznivého sociálního klimatu, zajišťujícího pocit bezpečí, rovnosti, důležitosti pro všechny děti

1. 2. Inkluze

Proces inkluze

- znamená uspořádání běžné školy způsobem, který zapojuje všechny děti do vzdělávacího procesu bez ohledu na jejich individuální rozdíly, na zdravotní, sociální, kulturní či jiné znevýhodnění, přičemž nezáleží na druhu speciálních potřeb ani na úrovni výkonů žáků
- začíná, pokud je nastartován proces zvyšování míry zapojení dítěte se SVP
- začíná, pokud si připustíme odlišnosti mezi dětmi a tyto odlišnosti respektujeme
- jedná se o nekonečný proces zkvalitňování učení
- je to ideál, o který škola může usilovat, ale kterého nikdy zcela nedosáhne

Cílem inkluzivní školy je vytvářet školní prostředí, které je podnětné pro děti i jejich učitele a kde se všechny děti vzdělávají pohromadě ve vzájemné úctě, respektu a důstojnosti za podpory tolerance k odlišnosti a kooperace mezi všemi žáky.

Předpoklady inkluzivního vzdělávání:

- Stejná důležitost všech žáků i zaměstnanců školy.
- Zvyšování míry zapojení žáků (snižování míry vyčlenění) do školní kultury, vzdělávacího procesu.
- Odstraňování překážek v učení a zapojení všech žáků, tedy nejen těch, kteří mají určité postižení či speciální vzdělávací potřeby.
- Využívání zkušeností z konkrétních případů překonávání překážek v přístupu a zapojení tak, aby ze změn mohli čerpat i ostatní žáci.
- Vnímání rozdílů mezi žáky jako inspirace pro podporu učení, nikoliv jako problému, který je třeba řešit.
- Uznávání práva žáků na vzdělávání v místě, kde žijí.
- Zkvalitňování škol pro potřeby žáků i učitelů.
- Vyzdvihování úlohy škol při budování společenství a rozvoji hodnot, nejen při zvyšování výkonů žáků.
- Zohledňování myšlenky, že inkluze ve vzdělávání je jedním z aspektů inkluze ve společnosti.
- Kooperace dětí, rodičů, školy, učitelů, poradenství, diagnostiky, prostředků pedagogické podpory (asistenti učitele, osobní asistenti, kompenzační pomůcky, učební pomůcky, úprava vzdělávacích podmínek).

2. Legislativní rámec pro vzdělávání žáků nejen se SVP

Česká republika přijala mezinárodně platné dokumenty vztahující se k právům lidí (právo na vzdělání) nejen s postižením, na jejichž základě vytvořila vlastní dokumenty komplexního charakteru i nové právní normy.

2. 1. Vybrané mezinárodní dokumenty schválené OSN

Všeobecná deklarace lidských práv

V článku 26 se říká, že každý člověk má právo na vzdělání. Vzdělání má směřovat k plnému rozvoji lidské osobnosti a k posílení úcty k lidským právům a základním svobodám. Má napomáhat k vzájemnému porozumění, snášenlivosti a přátelství mezi všemi národy, všemi rasovými i náboženskými skupinami.

Deklarace práv dítěte

Podle zásady č. 7 má dítě nárok na vzdělání, které má být bezplatné a povinné, alespoň v začátečních stupních. Má mu být poskytována výchova, která pomáhá zvýšit jeho všeobecnou kulturní úroveň a umožní mu na základě stejných příležitostí rozvíjet jeho schopnosti, úsudek a smysl pro morální a sociální odpovědnost a stát se tak platným členem společnosti. Nejlepší zájmy dětí mají být vůdčími zásadami pro ty, kdož odpovídají za výchovu a vedení dítěte. Tuto odpovědnost nesou v první řadě rodiče dítěte. Dítě má mít plnou možnost ke hrám a zotavení, jež by měly mít stejné poslání jako vzdělání; společnost a státní úřady mají usilovat o to, aby dítě mohlo tohoto práva užívat.

Úmluva o právech dítěte

Cílem tohoto dokumentu je definovat dětská práva na celosvětové úrovni. 45 článků z Úmluvy se věnuje právům dítěte. Úmluva o právech dítěte zahrnuje občanská, sociální, kulturní a politická práva, která odpovídají třem kritériím – ochraně dětí, zajištění dětí a účasti dětí na řešení všeho, co se jich týká.

2. 2. Dokumenty vytvořené vládou České republiky

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020

Prioritou je oblast rovných příležitostí ke vzdělávání, poradenství a vzdělávání dětí se SVP.

Každému jedinci vzdělávání má umožnit maximální rozvoj vlastního vzdělanostního potenciálu a zajistit dobrou dostupnost a prostupnost všech stupňů škol pro všechny společenské skupiny.

Každému dítěti by mělo být umožněno vstoupit již do počáteční etapy předškolního vzdělávání a ranou intervencí podporovat zejména účast dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření. I v následných etapách omezovat možnou budoucí neúspěšnost ve vzdělávání prostřednictvím rozvoje kompetencí pedagogů a spolupráce škol s fungujícími poradenskými službami.

Do budoucna bude vytvářen prostor pro inkluzivní, stimulující a motivující prostředí k učení v průběhu celého života a k tomu, aby každý si mohl kdykoliv v průběhu svého života vzdělání doplnit, zvýšit či rozšířit.

V pedagogické a diagnostické praxi bude tento cíl naplňován zejména systémovými, organizačními a legislativními změnami, které posilují kvalitu poskytovaného poradenství a roli inkluzivního vzdělávání (a to v návaznosti na novelizaci § 16 školského zákona zavádějící přehledné změny v uplatňování podpůrných opatření a jejich financování).

Pozornost bude také věnována asistenčním službám ve vzdělávání, zejména u žáků s těžkým zdravotním postižením. Jsou připravovány metodické materiály, asistenti pedagoga se nadále vzdělávají formou kvalifikačního studia. Nebude také opomenuta úloha dalších odborníků ve školách (psychologové, speciální pedagogové, výchovní poradci, školní metodici prevence).

Důležitou oblastí je také:

- podpora vzdělávání žáků se zdravotním a sociálním znevýhodněním (bude probíhat do zavedení systému podpůrných opatření formou dotačních a rozvojových programů). Na rozdíl od žáků zdravotně

postižených neexistuje nároková forma finanční podpory prostřednictvím normativů, respektive příplatků. Tato skutečnost je vážným problémem a překážkou pro systematickou práci se žáky ohroženými školním neúspěchem z důvodu sociálního znevýhodnění,

- péče o nadané (prostřednictvím činnosti odborných skupin a školských poradenských zařízení, vyhodnocení výsledků longitudinálního výzkumu mimořádně nadaných žáků a jejich implementace do vzdělávacího systému, podpůrných opatření pro mimořádně nadané, úpravami ve vzdělávání formou obohacování učiva, konkrétními aktivitami vedoucími k rozvoji nadání a potenciálu dítěte, žáka, studenta apod.),
- prevence rizikového chování -MŠMT vydalo Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027.

MŠMT bude i nadále podporovat vhodná opatření na podporu speciálního vzdělávání, inkluzivního vzdělávání a poradenství, které vyplývají z novely § 16 a následujících školského zákona, a také pomocí dotačních a rozvojových programů zaměřených na financování asistentů pedagoga, podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání, vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji, financování speciálních učebnic, vybavování škol kompenzačními pomůckami pro žáky se zdravotním postižením, zpracování metodických dokumentů („školní podpůrný program“) k zavádění principů inkluzivního vzdělávání do škol. Bude také podporováno posílení školních poradenských pracovišť (např. zavedení povinného kvalifikačního studia výchovného poradce, větší počet školních psychologů – u menších škol sdílením s větší školou, dále skutečné metodické vedení ze strany pedagogicko-psychologických poraden).

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Zákon stanovuje obecné cíle a zásady vzdělávání, uvádí systém vzdělávacích programů a zabývá se dalšími náležitostmi vztahujícími se ke vzdělávání. Paragraf 16 vymezuje žáky se SVP takto:

„Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením – tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením, více vadami a specifickými poruchami učení nebo chování, dále žáci se zdravotním znevýhodněním – zdravotně oslabení, dlouhodobě nemocní a s lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování, a nakonec žáci se sociálním znevýhodněním – z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, žáci ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu. Speciální potřeby zajišťují školská poradenská zařízení.“

„(2) Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

(3) Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

(4) Sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona – rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy; nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo; postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.“

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška se zabývá především vymezením obsahu poradenských služeb v § 2, definuje typy poradenských zařízení v § 3, zabývá se popisem obsahu služeb Pedagogicko psychologických poraden (PPP) v § 5 a Speciálně pedagogických center (SPC) v § 6.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

V této vyhlášce lze nalézt zásady a cíle speciálního vzdělávání v § 2. Formy speciálního vzdělávání žáků se zdravotním postižením jsou uvedeny v § 3 odstavec 1 až 4, kde můžeme nalézt druhy integrace

(individuální, skupinová, ve škole pro žáky se zdravotním postižením, kombinace předešlých) a vymezení individuální a skupinové integrace. Důležitý je § 3 odstavec 4 „Žák se zdravotním postižením se přednostně vzdělává formou individuální integrace v běžné škole, pokud to odpovídá jeho potřebám a možnostem a podmínkám a možnostem školy.“

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje s pomocí podpůrných opatření. Jako podpůrné opatření při speciálním vzdělávání uvádí vyhláška využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání. Dále využití kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů. Mezi podpůrná opatření řadí dále poskytování pedagogicko-psychologických služeb a zajištění služeb asistenta pedagoga. Také umožňuje snížení žáků ve třídě nebo jinou úpravu v organizaci vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Novela § 16 školského zákona přichází s novým pojetím podpory žáků se SVP. Upouští se od kategorizace žáků podle jejich diagnózy (žák s tělesným postižením, zdravotním či sociálním znevýhodněním), ta se stává pouze prostředkem pro nastavení cílené podpory ve vzdělávání žáků se SVP formou podpůrných opatření, která se člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření 1. stupně bude škola realizovat sama. Budou spočívat v minimální úpravě metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání a zapojení v kolektivu. Pokud budou úpravy vyžadovat spolupráci více pedagogů, škola bude vytvářet tzv. plány pedagogické podpory (PLPP), které zahrnují zejména popis obtíží a SVP žáka, podpůrná opatření 1. stupně, stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu. Po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření formou PLPP škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud k naplnění vzdělávacích potřeb žáka nestačí poskytování podpůrných opatření 1. stupně, doporučí škola žákovi využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb. Podpůrná opatření 2. až 5. stupně bude škola realizovat na základě doporučení školského poradenského zařízení (PPP, SPC). Doporučení bude obsahovat popis vzdělávacích potřeb žáka, popis všech zvolených podpůrných opatření (včetně IVP), doporučení k poskytnutí asistenta pedagoga, vymezení pomůcek apod. Žáci s lehkým mentálním postižením budou vzdělávání formou individuálního vzdělávacího plánu podle upraveného vzdělávacího programu běžné základní školy.

Rámcové vzdělávací programy

Vymezují cíle, formu, délku a povinný obsah vzdělávání a některé obecnější podmínky pro jeho realizaci včetně podmínek pro žáky se SVP. Na rámcové vzdělávací programy navazují **školní vzdělávací programy**.

Na závěr je třeba připomenout, že aktuální školská legislativa ČR stanovuje, že žáci se SVP se přednostně vzdělávají formou individuální integrace v běžné škole, pokud to odpovídá jejich potřebám a možnostem a podmínkám a možnostem školy.

3. Naše zkušenosti v oblasti realizace proinkluzivního společného vzdělávání

Jsme spádová škola pro děti z okolních obcí. Máme heterogenní třídy – společně se vzdělávají děti „běžné“ s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a děti, které patří mezi bystré a zvědavé. Vytváříme přátelské, bezpečné a podnětné prostředí podněcující zájmy a aktivitu dětí, partnerské vztahy založené na základě vzájemné úcty, ohleduplnosti a respektu mezi žáky a žákem, učitelem a rodičem, rozvíjíme spolupráci a komunikaci, propojujeme školu se životem, u žáků podporujeme proces nastartování do dalšího – celoživotního vzdělávání. Budujeme příjemné a klidné pracovní klima, zařazujeme kooperativní výuku, respektujeme individuální tempo žáků, poskytujeme dopomoc prvního kroku, žáky povzbuzujeme a poskytujeme jim zpětnou vazbu. Vedeme žáky k sebehodnocení – ve spolupráci s třídním učitelem a rodičem. Ve trojici žák–rodič–učitel dvakrát ročně realizujeme individuální konzultace zaměřené na prospěch a chování žáka, vždy nejdříve pozitivně dítě oceníme, konstatujeme soudobý stav (včetně posunu žáka), podporujeme vnitřní motivaci žáka při zlepšování jeho školních výsledků. Snažíme se budovat a rozvíjet toleranci ve škole – společně pracují děti různého nadání, sociálního zázemí, z málo podnětného rodinného prostředí, různých národností. Ve škole působí Žákovský parlament – členy jsou třídou zvolení spolužáci, ve školním roce 2015/16 zorganizovali spaní ve škole spojené se sportovní olympiádou – zapojit se mohl každý žák 2. stupně. Ve školním roce 2017/2018 zorganizoval „Pyžamový den“, do něhož se zapojili žáci, pedagogičtí i provozní zaměstnanci. V následujícím školním roce 2018/2019 to byl „Teplákový den“.

Děti mohou využívat možnosti dělat si domácí úkoly ve škole, pokud doma nemají příhodné podmínky, příp. využívat možnosti nabízeného doučování v případě potřeby.

Náš upravený ŠVP nese motivační název „Škola mnoha možností – škola mnoha nadání.“ Dětem nabízíme možnost prožít svůj školní čas co nejaktivněji, pokud možno podle svých představ, ale zároveň je chceme vybavit potřebnými kompetencemi, znalostmi a dovednostmi pro život. Jsme vstřícní k nápadům, s nimiž děti přicházejí a samy je organizují. Podporujeme sebedůvěru a sebevědomí dětí, vyučovací hodiny vedeme tak, aby každý žák mohl zažít úspěch. Méně aktivním dětem nabízíme množství činností, ve kterých se každý může realizovat a hlavně získat pocit, že je co platný, i když mu učení zrovna moc nejde.

Nabízíme velké množství rozmanitých zájmových útvarů, ale i volitelných předmětů (zájmové útvary: sportovní kroužky, 3 sbory, kroužek technických dovedností, kroužek programování, redakční kroužek...). Zájmové útvary jsou cenově, místně i časově přístupné pro všechny. Zapojujeme všechny děti do aktivit spojených s výukou (plavání, lyžařský výcvik, exkurze...). Děti nadané v kognitivní oblasti mohou své nadání rozvíjet v Klubu Koumáků.

Rodiče mohou využívat možnosti splátkového kalendáře při platbách za zájmové vzdělávání, pomůcky do školy či školní akce (lyžařský výcvik, školní výlet).

Proinkluzivita naší školy spočívá také v našich aktivitách, v nichž „Děti učí děti“ – aktivity, při kterých se děti učí navzájem, každý má možnost zapojit se dle svých schopností a možností (projektové dny: Umiš si poradit?, Mikuláš pro děti 1. stupně, Ochrana člověka za mimořádných událostí, Ekologie letem světem, Velikonoční či Vánoční dílny). Dále se děti na 2. stupni školy účastní poznávacích exkurzí- např. po stopách B. Němcové, Návštěva ZOO a botanické zahrady.

Snažíme se o bezproblémový přechod dětí na druhý stupeň a zároveň integrujeme děti z okolních škol, když přicházejí do 6. ročníku – každoročně sami organizujeme stmelovací a prožitkový Go program.

Ve škole máme Školní poradenské pracoviště - výchovný poradce (VP), školní psycholog, metodici prevence. VP eviduje, zaznamenává změny v evidenci, předává doporučení z PPP a SPC vyučujícím, vypracovává plán práce pro děti se SVP, které mají speciální vzdělávací potřeby, připravuje podklady k vyšetření i ke kontrolním vyšetřením, koordinuje vznik a vyhodnocování IVP a plánů pedagogické podpory, věnuje se

poradenské činnosti při řešení výchovně-vzdělávacích problémů žáků – směrem k pedagogům, rodičům. Školní psycholog se věnuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, v náplni práce je reedukace, poradenství pro učitele i rodiče, diagnostika, besedy v třídních kolektivech, spolupráce s MŠ – besedy s rodiči předškoláků.

Pro školní rok 2019/20 jsme získali téměř 7 úvazků asistenta pedagoga. Úvazky jsou rozděleny mezi děti, které mají z poradenského zařízení doporučeno pracovat s asistentem pedagoga. Také hodiny doporučených pedagogických intervencí probíhají. Intenzivně spolupracujeme se SPC Skuteč, s PPP v Chrudimi a Ústí nad Orlicí, dle potřeby spolupracujeme se SVP Archa a SVP Alfa, OSPOD. Ve škole působí čtyři logopedické asistentky, které zajišťují pravidelnou individuální logopedickou péči, ale i prevenci ve svých hodinách a třídách. Škola respektuje doporučení z PPP a SPC a aplikuje doporučená opatření, pokud je žák neúspěšný ve výchovně-vzdělávacím procesu, škola hledá řešení ve spolupráci s poradenskými zařízeními a rodiči.

Spolupracujeme s neziskovými organizacemi - Women for Women (dotované obědy), Člověk v tísni (besedy a přednášky s inkluzivní tematikou pro rodiče). U žáků s poruchami chování usilujeme o zkvalitnění společenského chování, vytváření základních hygienických, pracovních i jiných návyků a na rozvíjení sociálních dovedností. Při organizování školního dne uplatňujeme zdravotní a psychohygienická hlediska – děti pravidelně o velké přestávce pobývají a sportují venku, v areálu školy využívají hřiště.

Spolupráce rodiny a školy – budujeme pozitivní vztah s rodiči, získali jsme certifikát Rodiče vítáni. Spolupráce pokračuje formou individuálních rozhovorů, konzultací, telefonických rozhovorů s cílem zhodnotit dosavadní žákovo působení ve škole, plnění IVP a dohodnutých pravidel a vytyčit reálný cíl, ke kterému je směřována další činnost žáka.

Děti rodičům, škola pro rodiče – setkávání s Klubem seniorů, vánoční/velikonoční výtvarné dílny společné pro žáky a rodiče.

Učitelé se v rámci DVPP zúčastnili několika seminářů s tématy proinkluzivního školství pořádané UPOL a UJEP. V rámci NIDV (APIV – Akční plán inkluzivního vzdělávání) využíváme aktivity: semináře pro celý pedagogický sbor, semináře pro vedení školy, mentoring pro pedagogy, koučing pro vedení školy, odborná pomoc na libovolné zvolené téma.

Ve škole rozvíjíme talent a nadání dětí – formou účasti soutěží, olympiád, FVTP (Festival vědy a techniky pro děti v Pardubickém kraji – již 6x jsme získali ocenění v podobě krátkodobé studijní stáže ve Francii). V přípravném týdnu školního roku 2015/2016 všichni pedagogičtí pracovníci absolvovali přednášku spojenou s besedou paní Mgr. Lenky Baše: Žák s nadáním a talentem v běžné škole. Podobnou přednášku absolvovali učitelé od doc. Rozehnalová ve školním 2016/2017. V tomto školním roce absolvujeme seminář s tematikou rozvoje osobnosti, vyhledávání a možnosti rozvíjení talentu. Většina pedagogického sboru se zapojí do cyklu seminářů Škola bez poražených.

4. Přínos prosazování inkluze pro naši školu i město Proseč

Chceme podpořit budování takového školního prostředí, kde by každý žák byl přijímán takový jaký je. Podpoříme zrušení „nálepkování“ – děti se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, z málo podnětného rodinného prostředí. Chceme podpořit myšlenku, že různorodost žáků je obohacením a přínosem pro všechny děti výhledově do života. Chceme i nadále budovat příjemné, přátelské, bezpečné prostředí, kde je místo pro každého, přijímáme děti takové, jaké jsou, zajímat se o každého jedince, sdílet s ním jeho problémy, připustit si odlišnosti mezi dětmi a respektovat tyto odlišnosti.

Chceme učit děti regulovat své vlastní chování – učit je respektovat určitý systém pravidel – zprostředkovávat dětem, proč je výhodné ztížit se, naslouchat, umět počkat. Chceme děti učit snižovat impulzivitu – důležité pro zlepšení pozornosti a koncentrace, pravidelnost a opakování úloh a činností, které upevňují a zvnitřňují návyky. Chceme podpořit vzrůst pocitu kompetence a samostatnosti, připravenosti na práci, posilovat komunikaci mezi dětmi a tím zvyšovat schopnost řešit problémy, konflikty a adekvátně reagovat na kritiku, neúspěch.

Městu Proseč, žákům, rodičům i pedagogům to může přinést vyzdvižení úlohy školy při budování společenství a rozvíjení hodnot jako je přijetí, sdílení, pocit bezpečí, zážitek i třeba jen dílčího úspěchu, empatie, spolupráce... Možná se zvýší společenská prestiž učitelů.

Inkluze může podporovat vzájemně prospěšné vztahy mezi školou a okolní komunitou a také zohledňovat myšlenku, že inkluze ve vzdělávání je jedním z aspektů inkluze ve společnosti.

5. Oblasti a konkrétní strategie při vytváření inkluzivního prostředí v naší škole

Materiální podmínky

Zahájit dokončení přístavby školy (v současnosti hrubá stavba, která tu je několik let). V rámci inkluzivního procesu bychom v přístavbě potřebovali realizovat: kabinet pro asistentky, učebnu pro výuku logopedie, učebnu pro relaxaci, učebnu pro realizaci nápravných cvičení u dětí se SVP (dyslexie, dysortografie).

Škola je bezbariérová částečně (1. stupeň), ale do zbývajících prostor lze individuálně zajistit každodenní přístup pro děti či osoby, které to potřebují. Dokončením přístavby bychom podpořili bezbariérovost ve škole.

Chceme pokračovat v pravidelných společných aktivitách na práci s třídním kolektivem – třídnické hodiny.

Chceme se zaměřit se na individualizaci ve výuce, inovaci a vzdělávání pedagogů. Chceme využít možnosti zapojení externího mentora nebo konzultanta v oblasti inkluze.

Chceme pokračovat v analýze příčin školního neprospěchu – posilovat průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytvářet předpoklady pro jeho snižování – hledat příčinu neprospěchu, projednat problém za přítomnosti třídního učitele, vyučujícího problémového předmětu, rodiče i žáka samotného.

Chceme aktivní zapojení žáka do vlastního procesu učení – pravidelné plnění domácích úkolů přispívá k učení všech žáků, všichni mají možnost se zapojit do mimoškolních aktivit, pokračovat v sebehodnocení žáků, v používání aktivizačních metod a různých organizačních forem.

Maximálně zapojit rodiny integrovaných dětí, aby se podílely nejen na domácí přípravě na výuku, ale také na procesu vzdělávání a plnění školních povinností a na hledání možností řešení výukových a výchovných problémů.

DVPP – aktivizující formy učení, inkluzivní tematika – semináře, besedy, stínování, exkurze ve školách, kde již inkluze probíhá a mají s ní zkušenosti, které mohou předávat dál, sdílení dosavadních dobrých zkušeností a znalostí škol, podpora začínajících pedagogů.

Strategie

- finanční prostředky (materiální, personální zabezpečení procesu inkluze)
- získávání asistentů pedagoga
- vyhledávat talentované a nadané děti, vypracovat jejich aktuální seznam, systematicky s nimi pracovat, motivovat je, připravovat a podněcovat k účasti na soutěžích, připravovat podmínky pro další rozvoj jejich talentu
- spolupráce se všemi subjekty školy, ŠPP, s odborníky a institucemi mimo školu – konzultační a poradenská činnost rodičům, učitelům, PPP, SPC, neziskový sektor
- při plnění ŠVP v rámci učebních předmětů (např. prvouka, občanská výchova) hovořit o multikulturalitě a mezilidských vztazích
- mít možnost snižovat počty dětí ve třídách

6. Plán aktivit ve školním roce 2019/2020

Všichni (průběžně)

- vytvářet všem dětem optimální podmínky
- vytváření příznivého sociálního klimatu pro integraci žáků z jiného kulturního prostředí a k přijímání sociálních odlišností ve škole – zajišťovat pocit bezpečí, důvěry, rovnosti a důležitosti, respektu, vzájemné úcty, solidarity, důstojnosti, empatie a tolerance
- integrace dětí cizinců do českého vzdělávacího procesu – začleňování do kolektivu třídy, do výuky, výuka ČJ jako cizího jazyka, spolupráce s portálem META
- vytváření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty, budování vztahu mezi vyučujícími a žáky na základě vzájemné důvěry
- učit se trpělivosti, shovívavosti, ohleduplnosti společným nasloucháním, poznáváním problémů každého dítěte
- individuální přístup při výchovně-vzdělávacím procesu
- zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce
- učit se regulovat vlastní chování – učit se respektovat určitý systém pravidel – zprostředkovávat dětem, proč je výhodné ztížit se, naslouchat, umět počkat. Učit se snižovat impulzivitu – důležité pro zlepšení pozornosti a koncentrace, pravidelnost a opakování úloh a činností, které upevňují a zvnitřňují návyky, vzrůst pocitu kompetence a samostatnosti, připravenosti na práci
- posilovat komunikaci mezi dětmi a tím zvyšovat schopnost řešit problémy, konflikty, adekvátně reagovat na kritiku, neúspěch
- vytváření podmínek rozvoje osobnosti dítěte, které odpovídají jeho možnostem a schopnostem a také podmínek pro uspokojování potřeb spojených s fyzickým, psychickým a emocionálním rozvojem dítěte
- vytváření dovednosti vstupovat do vztahů, budovat a podporovat pozitivní vztahy mezi dětmi, vznik nových přátelství
- rozvíjení osobnosti dítěte s důrazem na poznávací, sociální, morální, mravní a duchovní hodnoty
- spolupráce se všemi subjekty školy, ŠPP, odborníky - konzultační a poradenská činnost rodičům, učitelům, PPP, SPC, neziskový sektor
- větší zapojení rodiny
- odborná podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i asistentů pedagoga – účast dle nabídky seminářů s problematikou inkluzivního vzdělávání UP Olomouc a UJEP
- při plnění ŠVP v rámci učebních předmětů (např. prvouka, výchova k občanství) hovořit o multikulturalitě a mezilidských vztazích
- zavádění společných aktivit na práci s třídním kolektivem – třídnické hodiny, komunitní kruh, vycházky, svačina, kolektivní hry, exkurze, ...
- zapojení všech dětí do aktivit spojených s výukou (plavání, lyžařský výcvik, školní výlety, exkurze)
- konzultace (třídní schůzky s dětmi) – pořádat tripartitní schůzky: rodič-žák-učitel, klíčový je individuální přístup, vymezení odpovědnosti žáka i rodiče, dodržet pravidelný rytmus setkávání (každý půlrok) nebo když se stane nepříjemnost
- posilovat průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytvářet předpoklady pro jeho snižování – hledat příčiny neprospěchu, projednání problému za přítomnosti třídního učitele, vyučujícího problémového předmětu, rodiče a žáka samotného
- nabízet a využívat nabídku mimoškolní zájmové činnosti – cenově, místně i časově dostupné
- při platbách za školní pomůcky, zájmové vzdělávání, školní akce (lyžařský výcvik, školní výlet) nabízet rodičům splátkový kalendář
- usnadnění přechodu na 2. stupeň, začlenění nově příchozích dětí do stávajícího kolektivu – adaptační program pro žáky 6. ročníku
- nabídka doučování, vypracovávání domácích úkolů po vyučování ve škole – dle zájmu dětí a rodičů
- školní parlament - zapojení žáků do chodu školy prostřednictvím Žákovského parlamentu

- v loňském školním roce jsme ověřovali Strategický plán inkluze, resp. Ační plán, který je přílohou č. 1

Péče o žáky se SVP

- u dětí se SVP se řídit doporučeními z PPP, SPC
- seznámení vyučujících s plánem práce pro žáky se SVP
- výchovný poradce (VP) zajišťuje administrativní a metodickou část této oblasti:
  - provádí vyhledávání žáků, kteří potřebují pomoc a jejichž výchova, vzdělávání nebo psychický a sociální vývoj vyžadují speciální péči
  - spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, SPC a střediskem výchovné péče, školním psychologem, metodikou prevence
  - připravuje a ovlivňuje podmínky pro integraci dětí se zdravotním postižením ve spolupráci s dalšími odborníky
  - zprostředkovává diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb
  - eviduje zprávy z vyšetření žáků v PPP, SPC
  - se závěry vyšetření a doporučeními seznamuje vyučující
  - pomáhá vytvářet, koordinovat a vyhodnocovat vznik individuálních vzdělávacích programů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
  - více – viz ***plán výchovného poradce***

ŠPP

- integruje poradenské služby poskytované školou se službami specializovaných poradenských zařízení
- zapojí se do vyrovnávání a kompenzace poruch učení a chování zajištěním odborné péče a poradenství spoluprací se školním psychologem, logopedickými asistentkami, příp. pracovníky PPP, SPC a rodinou, využívání kompenzačních pomůcek
- více – viz ***plán ŠPP***

Asistenti pedagoga

- pomáhají žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí
- spolupracují s pedagogickými pracovníky školy při výchovné a vzdělávací činnosti, s rodinou žáka
- zajišťují péči v rozsahu žákových individuálních potřeb a možností (dle doporučení PPP, SPC)
- náplň práce s integrovanými žáky je součástí IVP žáka

Péče o nadané žáky

- vyhledávat talentované a nadané děti, vypracovat jejich aktuální seznam, systematicky s nimi pracovat, motivovat je, připravovat je a podněcovat k účasti na soutěžích, připravovat podmínky pro další rozvoj jejich talentu
- v případě žákova projevu mimořádného nadání, může dát třídní učitel v součinnosti se zákonným zástupcem žáka podnět k vyšetření v PPP
- více – viz ***plán péče o nadané žáky***

Spolupráce s odborníky a institucemi mimo školu

- PPP a SPC (otázka vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně přípravy a realizace IVP)
- spolupráce s neziskovými organizacemi - občanské sdružení:
  - **Women for Women** - zajištění stravování (obědů) pro děti, jejichž rodiče si to z finančních důvodů nemohou dovolit – pokračovat v započaté spolupráci dotovaných obědů pro děti, rozšířit informovanost, zapojit další potřebné děti
  - **Člověk v tísni** – pomoc při organizování přednášek s inkluzivní tematikou pro rodiče

- **MAS Litomyšlsko – projekty pro školy**

- klinickými odborníky (klinický logoped, klinický psycholog, pediatr, pedopsychiatr)
- u dětí s vývojovými poruchami chování pokračovat ve spolupráci a koordinaci režimových opatření s dětskými psychiatry a neurology. V případě potřeby navázat kontakt se SVP Archa či SVP Alfa.
- v případě potřeby zahájit spolupráci s OSPOD, Policií ČR, klinickými psychology a zdravotnickými zařízeními

V Proseči 30. 9. 2019

.....
Mgr. Josef Roušar,
ředitel ZŠ a MŠ Proseč

.....
Mgr. Alena Zvárová,
výchovná poradkyně